

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СУДДІВСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В СУДОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

В. ГОРОДОВЕНКО
*доктор юридичних наук, доцент,
голова Апеляційного суду Запорізької області,
заслужений юрист України*

З часу масштабних акцій протесту в Україні 2013–2014 рр. практично жоден документ, що характеризує соціально-економічну та політичну ситуацію в Україні, а також стан справ у сфері правосуддя, не обходиться без згадування про корупцію. Сучасна українська влада визнає запобігання та протидію корупції як одну з пріоритетних проблем, яку необхідно вирішити державі з євроінтеграційним спрямуванням.

Сьогодні гостротою проблеми виконання антикорупційних положень, зокрема відповідно до Закону України від 14 жовтня 2014 р. «Про засади державної антикорупційної політики в Україні» (Антикорупційна стратегія на 2014–2017 роки» [1] (далі – Антикорупційна стратегія), піднято до рівня національної ідеї. Проте суттєві зміни відбулися лише на рівні законодавства, а повільне впровадження антикорупційних заходів викликають у суспільстві сумніви в зацікавленості влади в інтенсифікації цього процесу та проведенні його на засадах прозорості й об'єктивності [2].

Своє чільне місце серед антикорупційних заходів посідає питання запобі-

гання корупції в судовій системі України, реформа якої хоча і не є складовою антикорупційної політики, проте безпосередньо пов'язана з антикорупційними реформами, оскільки містить заходи, пов'язані зі створенням запобіжників для виникнення чи поширення корупції, наприклад, декларування майнового стану суддів, запобігання та врегулювання конфліктів інтересів, перевірка доброчесності суддів і моніторинг їхнього способу життя. Заради об'єктивності слід зазначити, що явища, які пов'язані з корупцією серед суддів, виявлялися і виявляються практично у будь-якій державі, однак це не означає, що корупція скрізь і завжди однакова, а тому і спроби виробити якісь універсальні державно-правові заходи із запобігання корупції є малоімовірними.

Аналіз наукової літератури свідчить про те, що корупція як масове явище незмінно виникає в перехідні періоди суспільного розвитку, коли старі суспільні структури розкладаються і починають відмирати, а нові зароджуються в рамках ще збереженої старої системи правовідносин [3; 4]. Поряд із цим саме корупція у судовій системі

ставить під сумнів рівність перед законом і правом на справедливий судовий розгляд, підриває легітимність всіх органів державної влади [5] і стоїть на заваді захисту прав людини, особливо з огляду на принцип незалежності та неупередженості суддів. Крім того, вона розхищує громадську довіру до судової процедури, а також робить недійсними принципи законності та правової визначеності [6]. Отже, розгляд стану корупційної злочинності в Україні в сучасний період не буде повним без з'ясування ролі судових органів у ньому.

У зазначеному контексті питання судової корупції як однієї з найбільш гострих соціальних проблем розглядається нами в двох аспектах. Перший — впровадження антикорупційного законодавства, в тому числі щодо запобігання судовій корупції, другий — це роль судової влади, зокрема органів суддівського самоврядування із запобігання корупції та її проявам. У цьому дослідженні детально розглядається другий аспект цієї складної, як в соціальному, так і в правовому аспекті, проблеми щодо запобігання корупції серед суддівського корпусу України.

Очевидно, що проблема поширення та протидії корупції в Україні має міждисциплінарне походження, а її дослідженням переймалися багато вітчизняних науковців, зокрема, М. Бездольний, О. Бусол, П. Гега, В. Гусева, Д. Заброта, О. Кальман, М. Камлик, В. Коробков, М. Мельник, Д. Михайленко, Є. Невмержицький, О. Прохоренко, Б. Романюк, М. Хавронюк, О. Юрченко та ін. Водночас деякі аспекти функціонування суддівського самоврядування в Україні досліджено у працях таких учених, як О. Абросімова, В. Бойко, М. Бородін, В. Бринцев, Ю. Грошевий, В. Долежан, В. Кривенко, Р. Куїбіда, В. Маляренко, І. Марочкін, Л. Москвич, І. Назаров, А. Селіванов, Н. Сібільова, М. Сірий, В. Сердюк та ін.

Разом із тим більшість науковців зхилилися до дослідження загальних

проблем запобігання і протидії корупції та функціонування суддівського самоврядування в Україні як окремих напрямів наукового пізнання і не поєднували їх дослідження між собою, у зв'язку з чим питання ролі органів суддівського самоврядування у сфері запобігання корупції та її проявам були не достатньо досліджені, що також свідчить про актуальність цієї проблематики.

Метою статті є висвітлення сучасного стану запобігання корупції в судовій системі України, окреслення проблемних питань щодо протидії цьому явищу та ролі органів суддівського самоврядування у сфері запобігання корупції.

На думку Л. Москвич, проблема корупції у судовій владі — типове явище для країн перехідного типу розвитку, для більшості яких корупція у судовій владі спричиняє набагато більше шкоди, ніж будь-яка інша, оскільки навіть припущення, що судові органи є корумпованими, породжує в широкого загалу сумніви в ефективності антикорупційної діяльності як такої і, взагалі, щодо ефективності захисту права судовими засобами. За таких умов створення ефективних механізмів подолання й попередження цього негативного явища в органах судової влади є найбільш складним елементом антикорупційної стратегії. Тому які б складнощі (економічні, політичні) не виникали у держави у цій царині, необхідно докладати максимальних зусиль, щоб такі стратегії якомога повніше втілювалися у життя. Цей процес тривалий, бо передбачає не лише створення відповідного правового фундаменту й достатньо високого рівня розвитку економіки України, а й змін у психології її громадян, для яких досі залишається характерним високий рівень сприйняття корупції як соціального явища [7].

На міжнародному рівні Україна має репутацію надзвичайно корумпованої держави, про що свідчить її незмінно

низький рейтинг за рівнем доброчесності, визначений за результатами досліджень, проведених протягом останніх років авторитетними міжнародними інституціями. Поряд із цим антикорупційна діяльність європейських інституцій набула останнім часом чималої активності. Зокрема, рекомендації Оціночного звіту (прийнятий Групою держав протидії корупції (*GRECO*) на 68-му пленарному засіданні 15–19 червня 2015 р. у м. Страсбург) охоплюють переважно виконавчу та судову гілки влади, однак виконання більшості рекомендацій вимагає також залучення законодавчої гілки (п. 56) [8].

Парламентська Асамблея Ради Європи (далі – ПАРЄ) у Резолюції 2098 (2016) від 29 січня 2016 р. «Судова корупція: нагальна потреба у впровадженні пропозицій» (далі – Резолюція 2098 (2016) ПАРЄ) згадала Україну серед низки інших країн – членів Ради Європи через наявну корупцію судових органів та закликала владу вжити надзвичайних заходів із викорінення цього явища. Зокрема, в п. 6.4 вказала на необхідність привести національне законодавство та правозастосування у відповідність до стандартів, розроблених у міжнародних документах та контрольних установах, зокрема тих, що стосуються криміналізації корупції, недоторканності суддів, формування дисциплінарних органів, конфлікту інтересів, декларування статків, а також аспектів, пов'язаних зі службовою діяльністю (набір, просування по службі, звільнення суддів). Це означає, що держава має створити ефективний механізм моніторингу стану корупції, в тому числі з урахуванням професійних й етичних стандартів для суддів.

Як бачимо, європейські інститути (*GRECO*, ПАРЄ) висловили низку зауважень до судової системи України. Зміст зауважень і наданих рекомендацій однозначно свідчить, що без їхнього врахування судова система України

не буде визнана такою, що відповідає демократичним стандартам, прийнятим й обов'язковим для європейських країн, і буде однією із перепон між Україною та членством у Європейському Союзі [9]. Разом із тим будь-які концепції розвитку судової влади мають бути гармонійно пов'язані з загальними цілями розвитку держави в напрямі протидії корупції.

У розділі 3 Антикорупційної стратегії щодо запобігання корупції у судовій системі та органах кримінальної юстиції, зокрема з метою усунення ризиків корупції у судочинстві, передбачається створення в рамках судової системи окремого органу або покладення на органи суддівського самоврядування (не пов'язані з дисциплінарними функціями) консультативних функцій щодо етичних стандартів, конфлікту інтересів та декларування майна, доходів, видатків і зобов'язань фінансового характеру. Положення Закону щодо консультативної функції органів суддівського самоврядування цілком узгоджуються з позицією Консультативної ради європейських суддів, яка у своєму Висновку № 18 (2015) «Позиція судової влади та її відносини з іншими гілками державної влади в умовах сучасної демократії» прямо вказала на те, що «з судовою владою потрібно консультиватися і відводити їй важливу роль у підготовці будь-якого закону, що стосується їхнього статусу і функціонування судової системи» (п. 31) [10].

Законом України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон) встановлені засади суддівського самоврядування. Для вирішення питань внутрішньої діяльності судів в Україні діє суддівське самоврядування, тобто самостійне колективне вирішення зазначених питань професійними суддями.

На сьогодні організаційними формами суддівського самоврядування є збори суддів, Рада суддів України, з'їзд суддів України.

До завдань суддівського самоврядування належить вирішення питань щодо:

- забезпечення організаційної єдності функціонування органів судової влади;
- зміцнення незалежності судів, суддів, захист професійних інтересів суддів, у тому числі захист від втручання в їхню діяльність;
- участі у визначенні потреб кадрового, фінансового, матеріально-технічного та іншого забезпечення судів та контроль за додержанням установлених нормативів такого забезпечення;
- обрання суддів на адміністративні посади в судах у порядку, встановленому цим Законом;
- призначення суддів Конституційного Суду України;
- обрання суддів до складу Вищої ради правосуддя та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України в порядку, встановленому законом.

З огляду на те, що органи суддівського самоврядування приймають обов'язкові для виконання всіма судьями рішення, на нашу думку, визнання консультативних функцій вищих органів суддівського самоврядування, зокрема з питань протидії ризикам корупції у судочинстві, слід закріпити у відповідному розділі Закону.

У цьому контексті варто звернути увагу на Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 рр., схвалену Указом Президента України від 20 травня 2015 р. № 276. Зокрема, у ній, серед інших, визначено й такі пріоритетні завдання та напрями, які стосуються протидії корупції серед суддівського корпусу: підвищення прозорості діяльності суддів та рівня їх відповідальності: розробка відповідних механізмів контролю за доброчесністю, зокрема, надання судьями та членами родини суддів розширених декларацій про майновий стан, доходи та видатки, впровадження пропорційних санкцій

за неподання або подання неповної чи недостовірної декларації, у тому числі через ефективну систему заходів щодо судді, який підозрюється в корупційних діях, чітке нормативне регулювання інституту функціонального імунітету судді; забезпечення дієвого й ефективного розслідування корупційних та інших серйозних правопорушень, скоєних судьями; передача органам, що відповідають за формування суддівського корпусу і притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, права надання згоди на вжиття запобіжних заходів, пов'язаних з обмеженням волі судді; удосконалення існуючих етичних правил поведінки судді та підвищення обізнаності про них серед суддів; практична імплементація диференційованої системи видів дисциплінарних стягнень з урахуванням принципу пропорційності, перегляд строків давності притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, удосконалення порядку здійснення дисциплінарного провадження та створення механізму унеможливлення участі особи, щодо якої здійснюється розслідування, в ухваленні судових рішень, створення ефективного механізму оскарження рішень органів, що здійснюють дисциплінарні провадження щодо суддів; установлення вичерпного переліку підстав або обставин, за наявності яких може бути прийняте рішення про необхідність звільнення судді з посади; розробка інструментів внутрішнього контролю, у тому числі впровадження інституту «суддівського досьє», вдосконалення нормативно-правової бази, яка регулює статус та повноваження служби дисциплінарних інспекторів [11].

Зазначена стратегія хоча і не містить посилання на органи судового самоврядування, проте саме суддівське самоврядування є визначальним органом суддівського співтовариства, яке має реальні можливості впливати на публічну владу в формуванні судо-

вої політики, представляти інтереси останньої у взаємодії з іншими гілками влади і є тим правовим інститутом, який у демократичних державах має, поряд з іншими, інститутами забезпечувати незалежність суду. Відповідно до ч. 2 ст. 126 Закону суддівське самоврядування є однією з гарантій забезпечення незалежності суддів. Діяльність органів суддівського самоврядування має сприяти створенню належних організаційних та інших умов для забезпечення нормальної діяльності судів і суддів, утверджувати незалежність суду, забезпечувати захист суддів від втручання в їхню діяльність, а також підвищувати рівень роботи з кадрами у системі судів. Не випадковим є й те, що фактично всі питання у сфері діяльності суддів та всієї судової системи належать до вирішення або принаймні схвалення органами суддівського самоврядування.

Говорячи про важливість тієї ролі, яку відіграє суддівське самоврядування у судовому управлінні, можна погодитися з думкою Р. Ігоніна про те, що єдиним способом створення справді незалежної і рівноправної судової влади є закріплення за судьями можливості здійснювати управлінські повноваження [12]. Враховуючи покладені на органи суддівського самоврядування повноваження щодо формування суддівського корпусу, участі в просуванні суддів по службі, притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, участі в організаційному та іншому забезпеченні діяльності судів, вони стали важливим елементом механізму судової влади у сфері запобігання та протидії корупції.

Водночас, на нашу думку, органи самоврядування є формою життєдіяльності судової влади, яка показує можливість самостійного існування судової влади на рівні з іншими гілками влади за допомогою різних засобів, передбачених законом, у тому числі й механізмів, наданих органам суддівського

самоврядування [13] і спрямованих на запобігання корупції.

Сьогодні виконання антикорупційних положень вимагає від органів суддівського самоврядування більше уваги приділяти саме заходам попередження корупції. Враховуючи те, що одним із механізмів цього визнається запобігання та врегулювання конфліктів інтересів, з метою унеможливлення появи та розвитку корупції в судовій системі 4 лютого 2016 р. Радою суддів України затверджено Порядок здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо конфлікту інтересів у діяльності суддів та інших представників судової системи, яким чітко регламентуються основні способи та форми, зміст та порядок застосування превентивних механізмів щодо виникнення конфлікту інтересів, а також основні заходи з врегулювання конфлікту інтересів у діяльності зазначених осіб [14]. Відтак Рада суддів України здійснюватиме необхідні дії для встановлення фактів щодо наявності або відсутності конфлікту інтересів, а також вирішуватиме, чи підлягає конфлікт інтересів врегулюванню в порядку, визначеному процесуальним законом. Разом із тим судді зобов'язані повідомляти Раду суддів України про наявність конфлікту інтересів у їхній діяльності (йдеться про всіх учасників процесу).

Водночас, на основі результатів своєї діяльності щодо контролю за дотриманням законодавства про конфлікт інтересів та його врегулювання, Рада суддів України щороку готуватиме та публікуватиме звіт, який містить інформацію про стан дотримання законодавства про конфлікт інтересів, кількість звернень, заяв та повідомлень, які надійшли, рішення, які були прийняті щодо них, узагальнення практики щодо застосування законодавства про конфлікт інтересів та іншу інформацію (ч. 1 ст. 14 Порядку здійснення контролю за дотриманням

законодавства щодо конфлікту інтересів суддів та інших представників судової системи).

Також в аспекті протидії корупції актуалізується питання запровадження механізму оцінки відповідності особистих якостей судді загальним етичним стандартам суддівської професії. Міжнародні стандарти, зокрема Основні принципи незалежності судових органів 1985 р., передбачають, що принцип незалежності судової влади наділяє суди правом й обов'язком забезпечувати справедливість судового розгляду та повагу до прав сторін (п. 6). Крім того, відповідно п. 10 судді повинні мати високі моральні якості й здібності [15]. У пункті 1.5 Європейської хартії «Про статус суддів» наголошується, що судді при виконанні своїх обов'язків повинні бути доступними і поважними стосовно людей; вони повинні дбати про підтримку високого рівня компетентності, необхідного для вирішення справ у кожному конкретному випадку, адже від рішень судді залежить захист прав людини [16].

XI з'їзд суддів України прийняв Кодекс професійної етики суддів, який є обов'язковим для дотримання всіма суддями України з огляду на те, що відповідно до ст. 129 Закону найвищим органом суддівського самоврядування є з'їзд суддів України, рішення якого є обов'язковими для всіх органів суддівського самоврядування та всіх суддів. Однак загальність у формулюванні положень, закріплених у цьому Кодексі, значно ускладнювала їх застосування. Саме тому для зручнішого та всебічного його тлумачення Рада суддів України розробила Коментар [17], який має допомагати суддям визначати їхню поведінку в конкретній ситуації і стосується тих моментів, коли Кодексом суддівської етики чи процесуальними законами не визначено, як діяти в тих чи інших ситуаціях, у тому числі тих, які містять корупційні ризики.

Отже, зазначені заходи вищого органу суддівського самоврядування, спрямованні на реалізацію Резолюції 2098 (2016) ПАРЄ, Антикорупційної стратегії та Стратегії реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів, мають звести до мінімуму корупційні ризики і, як наслідок, усунути корупційну складову із судового процесу, що у підсумку дасть змогу знизити рівень корупції в Україні.

Як вже наголошувалося, розвиток суддівського самоврядування передбачає наявність нормативно закріплених і достатніх для реалізації зазначених цілей функцій. Саме тому особливо небезпечний характер мають положення Закону, що передбачають зменшення обсягу повноважень органів суддівського самоврядування. Йдеться про те, що деякі норми Закону побудовані на концептуально хибних засадах, які можуть призвести до послаблення самоуправління українських судів та збільшення політичного тиску й корупції. Зокрема, виключено можливість погодження з Радою суддів України Порядку та методології кваліфікаційного оцінювання судді (ч. 5 ст. 83). Крім того, Рада суддів України позбавлено повноваження погоджувати кількість суддів у судах загальної юрисдикції з урахуванням судового навантаження та в межах видатків, передбачених у Державному бюджеті України на утримання судів та оплату праці суддів. Можливість визначати кількісний склад суддів у судах без залучення органів суддівського самоврядування, а також позбавлення вищого органу суддівського самоврядування зазначених вище повноважень породжують ризики незалежності суддів і самостійності судів, що є важливим чинником у сфері протидії корупції та зменшення впливу двох інших гілок влади на різні сфери життєдіяльності судової влади. На нашу думку, означені повноваження мають бути

виключною компетенцією органу суддівського самоврядування, непов'язаного з дисциплінарними функціями, та потребують удосконалення нормативного регулювання у напрямі розширення, а не звуження.

Підсумовуючи викладене вище, необхідно зазначити, що ефективна діяльність органів суддівського самоврядування у сфері запобігання корупції сприятиме підвищенню авторитету судових органів та рівня довіри до їхньої діяльності за умови комплексного поєднання з іншими антикорупцій-

ними заходами відповідно до чинного законодавства України. В Україні створена і діє законодавча база, необхідна для ефективної протидії корупції; органи суддівського самоврядування є елементами механізму судової влади у сфері запобігання та протидії корупції; законодавство у сфері регулювання питань суддівського самоврядування потребує подальшого вдосконалення у напрямі розширення їхніх повноважень, у тому числі щодо консультативних функцій з питань запобігання ризикам корупції у судочинстві.

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

1. *Про засади* державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1699-VII [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1699-18>.
2. *Альтернативний* звіт з оцінки ефективності державної антикорупційної політики: резюме дослідження. Transparency International Україна [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://ti-ukraine.org/system/files/docs/news/alternatyvnyy_zvit_z_ocinky_efektyvnosti_derzhavnoyi_antukorupciynoyi_polityky_rezume_doslidzhennya_ua.pdf.
3. *Симонія Н. А.* Особенности национальной коррупции // Свободная мысль. — 2001. — № 7.
4. *Corruption in Government 24* (United Nations 1990). TCD / Sem. 90 / 2 INT — 89-R 56 (Доклад на міжнародному семінарі, проходившем в Гааге, Нідерланди 11–15 декабря 1989 г.).
5. *Корупція* в судовій системі : резолюція 1703 (2010) Парламентської Асамблеї Ради Європи [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz/docs/1044_rez_1703.htm.
6. *Судова корупція: нагальна потреба у впровадженні пропозицій Асамблеї* : резолюція 2098 (2016) Парламентської Асамблеї Ради Європи [Електронний ресурс]. — Режим доступу : [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz/docs/2207_rez_2098_\(2016\).htm](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz/docs/2207_rez_2098_(2016).htm).
7. *Москвич Л. М.* Корупційні детермінанти в судовій системі України // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. — 2015. — Вип. 3. — С. 153–162.
8. *П'ятий* додатковий звіт про виконання рекомендацій Україною за результатами Спільних Першого і Другого раундів оцінювання, затверджений на 68-му пленарному засіданні GRECO, яке відбулось 15–19 червня 2015 року у м. Страсбург (Французька Республіка) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://old.minjust.gov.ua/anti_corruption_grecorep.
9. *Назаров І. В.* Судова реформа як частина правової реформи в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/e-journals/Vvryu/2011_1/DOC/11nivlru.pdf.
10. *Консультативна* рада європейських суддів. Висновок № 18 (2015) «Позиція судової влади та її відносини з іншими гілками державної влади в умовах сучасної демократії» (неофіційний переклад з англ. на укр. мову) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zpa.court.gov.ua/userfiles/vusn_18_kr.pdf.
11. *Про Стратегію* реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки : Указ Президента України від 20 травня 2015 р. № 276/2015 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.president.gov.ua/documents/19452.html>.
12. *Ігонін Р. В.* Делеговані державою управлінські повноваження органам суддівського самоврядування: правова природа та цільність надання // Часопис Київського університету права. — 2011. — № 1. — С. 116–120.
13. *Городовенко В. В.* Роль органів суддівського самоврядування в забезпеченні незалежності судової влади // Підприємництво, господарство і право. — 2004. — № 1.
14. *Щодо Порядку* здійснення контролю за дотриманням законодавства щодо конфлікту інтересів в діяльності суддів : рішення Ради суддів України від 4 лютого 2016 р. № 2 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.vru.gov.ua/legislative_acts/21.
15. *Основні* принципи незалежності судових органів, схвалені резолюціями ГА ООН від 29 листопада 1985 р. № 40/32 та від 13 грудня 1985 р., № 40/146 // Международные акты о правах человека : сб. документов. — М., 2000. — С. 168–170.

16. *Европейская хартия о законе «О статусе судей»* от 10 июля 1998 г. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_236.
17. *Про затвердження Коментаря до Кодексу суддівської етики* : рішення Ради суддів України від 4 лютого 2016 р. № 1 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.vru.gov.ua/legislative_acts/20.

REFERENCES

1. Pro zasady derzhavnoi antykoruptsiinoi polityky v Ukraini (Antykoruptsiina stratehiia) na 2014–2017 roky: Zakon Ukrainy vid 14 zhovtnia 2014 r. № 1699-VII [About fundamentals of the public anti-corruption policy in Ukraine (Anti-corruption strategy) for 2014–2017: The law of Ukraine of October 14, 2014 № 1699-VII]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1699-18>.
2. Alternatyvnyi zvit z otsinky efektyvnosti derzhavnoi antykoruptsiinoi polityky: reziume doslidzhennia. Transparency International Ukraine [Alternative report on assessment of efficiency of the public anti-corruption policy: summary of a research. Transparency International of Ukraine]. Available at: http://ti-ukraine.org/system/files/docs/news/alternatyvnyy_zvit_z_otsinky_efektyvnosti_derzhavnoyi_antykoruptsiynoyi_polityky_rezyume_doslidzhennya_ua.pdf.
3. Simoniya N. A. Osobennosti natsionalnoy korrupsii [Features of national corruption], *Svobodnaya mysl*, 2001, no. 7.
4. Corruption in Government 24 (United Nations 1990). TCD / Sem. 90 / 2 INT — 89-R 56 (Doklad na mezhdunarodnom seminare, prokhodivshem v Gaage, Niderlandy 11–15 dekabrya 1989 g.) [Corruption in Government 24 (United Nations 1990). TCD/Sem. 90/2 INT — 89-R 56 (The report at the international seminar which was taking place in the Hague, the Netherlands on December 11–15, 1989)].
5. Koruptsiia v sudovii systemi: rezoliutsiia 1703 (2010) Parlamentskoi Asamblei Rady Ievropy [Corruption in judicial system: resolution 1703 (2010) of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe]. Available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz/docs/1044_rez_1703.htm.
6. Sudova koruptsiia: nahalna potreba u vprovadzhenni propozytsii Asamblei: rezoliutsiia 2098 (2016) Parlamentskoi Asamblei Rady Ievropy [Judicial corruption: urgent need for introduction of offers of Assembly: resolution 2098 (2016) of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe]. Available at: [http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz/docs/2207_rez_2098_\(2016\).htm](http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/mpz/docs/2207_rez_2098_(2016).htm).
7. Moskvych L. M. Koruptsiini determinanty v sudovii systemi Ukrainy [Corruption determinants in judicial system of Ukraine], *Visnyk Luhanskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav imeni E. O. Didorenka*, 2015, Issue 3, pp. 153–162.
8. Piatyi dodatkovyi zvit pro vykonannya rekomendatsii Ukrainoiu za rezultatamy Spilnykh Pershoho i Druhoho raundiv otsiniuvannya, zatverdzhenyi na 68-mu plenarnomu zasidanni GRECO, iake vidbulos 15–19 chervnia 2015 roku u m. Strasburh (Frantsuzka Respublika) [The fifth additional report on implementation of recommendations to Ukraine by results of the General First and Second rounds of estimation approved at the 68th plenary session of GRECO which took place on June 15–19, 2015 in Strasbourg (French Republic)]. Available at: http://old.minjust.gov.ua/anti_corruption_grecorep.
9. Nazarov I. V. Sudova reforma iak chastyna pravovoi reformy v Ukraini [Judicial reform as a part of legal reform in Ukraine]. Available at: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/e-journals/Vvryu/2011_1/DOC/11nivru.pdf.
10. Konsultatyvna rada ievropeiskyykh suddiv. Vysnovok № 18 (2015) «Pozytsiia sudovoi vlady ta ii vidnosyny z inshymy hilkamy derzhavnoi vlady v umovakh suchasnoi demokratsii» (neofitsiinyi pereklad z anh. na ukr. movu) [Advisory board of the European judges. Conclusion № 18 (2015) «Position of judicial authority and its relation with other branches of the government in the conditions of modern democracy» (informal translation from English on Ukrainian Language)]. Available at: http://zpa.court.gov.ua/user-files/vusn_18_kr.pdf.
11. Pro Stratehiuu reformuvannya sudoustroiu, sudochynstva ta sumizhnykh pravovykh instytutiv na 2015–2020 roky: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 20 travnia 2015 r. № 276/2015 [About the Strategy of reforming of judicial system, legal proceedings and adjacent legal institutes for 2015–2020: The presidential decree of Ukraine of May 20, 2015 № 276/2015]. Available at: <http://www.president.gov.ua/documents/19452.html>.
12. Ihonin R. V. Delehovani derzhavoiu upravlinnski povnovazhennia orhanam suddivskoho samovriaduvannya: pravova pryroda ta dotsilnist nadannia [The administrative powers delegated by the state to bodies of judicial self-government: legal nature and expediency of granting], *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*, 2011, no. 1, pp. 116–120.
13. Horodovenko V. V. Rol orhaniv suddivskoho samovriaduvannya v zabezpechenni nezalezhnosti sudovoi vlady [Role of bodies of judicial self-government in ensuring independence of judicial authority], *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i pravo*, 2004, no. 1.
14. Shchodo Poriadku zdiisnennia kontroliu za dotrymanniam zakonodavstva shchodo konfliktu interesiv v diialnosti suddiv: rishennia Rady suddiv Ukrainy vid 4 liutoho 2016 r. № 2 [About the Procedure of control of compliance with the law about the conflict of interests in activity of judges: The solution of SSU of February 4, 2016 № 2]. Available at: http://www.vru.gov.ua/legislative_acts/21.
15. Osnovni pryntsypy nezalezhnosti sudovykh orhaniv, skhvaleni rezoliutsiiami HA OON vid 29 lystopada 1985 r. № 40/32 ta vid 13 hrudnia 1985 r., № 40/146 [The basic principles of independence of judicial authorities approved by resolutions of the UN General Assembly of November 29, 1985 № 40/32 and

- of December 13, 1985, № 40/146], *Mezhdunarodnye akty o pravakh cheloveka* [International acts on human rights], Moscow, 2000, pp. 168–170.
16. Evropeyskaya khartiya o zakone «O statuse sudеy» ot 10 iyulya 1998 g. [The European charter about the law «About the Status of Judges» of July 10, 1998]. Available at: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_236.
17. Pro zatverdzhennia Komentaria do Kodeksu suddivskoi etyki: rishennia Rady suddiv Ukrainy vid 4 liutoho 2016 r. № 1 [About the approval of the Comment to the Code of judicial ethics: The solution of SSU of February 4, 2016 №1]. Available at: http://www.vru.gov.ua/legislative_acts/20.

Городовенко В. В. Деякі аспекти діяльності органів суддівського самоврядування у сфері запобігання корупції в судовій системі України

Анотація. У статті розглянуто актуальні питання запобігання корупції в судовій системі України з урахуванням чинного законодавства, європейського досвіду та громадської думки, проаналізовано роль органів суддівського самоврядування у цій сфері. На підставі аналізу антикорупційного законодавства зроблено низку пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання ролі судової влади, зокрема органів суддівського самоврядування щодо запобігання корупції та її проявам.

Ключові слова: судова система, органи суддівського самоврядування, суди, корупція, антикорупційні стандарти.

Городовенко В. В. Некоторые аспекты деятельности органов судейского самоуправления в сфере предотвращения коррупции в судебной системе Украины

Аннотация. В статье рассмотрены актуальные вопросы предотвращения коррупции в судебной системе Украины с учетом действующего законодательства, европейского опыта и общественного мнения, проанализирована роль органов судейского самоуправления в этой сфере. На основании анализа антикоррупционного законодательства сделано ряд предложений по совершенствованию правового регулирования роли судебной власти, в частности органов судейского самоуправления по предотвращению коррупции и ее проявлений.

Ключевые слова: судебная система, органы судейского самоуправления, суды, коррупция, антикоррупционные стандарты.

Gorodovenko V. Some Aspects of Activity of Bodies of Judicial Self-Government in the Sphere of Prevention of Corruption in Judicial System of Ukraine

Annotation. The article considers current issues relating to the prevention of corruption matters relating to the prevention in the judicial system of Ukraine within existing current legislation, the European experience and public opinion analyzes the role of judicial authorities in this area. Following analysis of anti-corruption legislation is a number of proposals for improving the legal regulation of the judiciary, in particular self-government body of the judiciary to prevent corruption and its manifestations.

Key words: judicial system, self-government body of the judiciary, courts, corruption, anti-corruption standards.